

ΑΠΟ ΤΗΝ «ΟΜΑΔΑ Δ», καινούργιο θεατρικό συγκρότημα νέων, δόθηκε στο θέατρο «Όρβο» το «Ανθρώπος ίσον Άνθρωπος» του Μπ. Μπρέχτ κατά μετάφραση Πόπης Άλκουλη και σκηνοθεσία Τάσου Άλκουλη.

ΤΟ ΕΡΓΟ αυτό (με τίτλο στο πρωτότυπο «Άνθρωπος είναι Άνθρωπος» ανήκει στα έργα της πρώτης περιόδου του Μπρέχτ (1923 — 1932), πριν δηλαδή από την αυτοεξορία του, με πρώτο τον «Βάαλ» κι' έπειτα «Στό σκοτάδι των πόλεων», «Τύμπανα στη Νύχτα», «Όπερα της δεκάρας», όλα αυτοδιογραφικά και με δικαιολογίες μερικών θέσεων πεποιθήσεως του Μπρέχτ, άλλες σκεπασμένες από μάρσες συμβολικές, άλλες διφορούμενες και άμφιθυμικές κι' άλλες δοσμένες έλλειπτικά σε φόρμα μετεμπρεσιονιστική που φανερώνονταν σαν άναενωτική του θεάτρου της έποχής.

Στα πρόσωπά του δείχνεται βασικά ο αντίθετικός χαρακτήρας του Μπρέχτ, «χαμαιλεοντικός» κατά ένα σωστό χαρακτηρισμό, επαναστατικός και ύποτακτικός, ήθικος και ανήθικος, έπιφυλακτικός και αδίστακτος, ανθρωπιστής και ύποκριτής, έσπυρας και άναποφάσιστος, καιροσκόπος και ώφελιμιστής, όπως και ο Γκαλνγκάι, ο ήρωας του έργου του αυτού που ο συγγραφέας τον χαρακτήρισε σαν «άπατεώνα και καιροσκόπο», ίσως γιατί έτσι είναι το φυσικό του ανθρώπου καθώς «κτον ποταμό που κυλάει, πο-

ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΟΡΒΟ "Άνθρωπος ίσον άνθρωπος

τές σου δεν βλέπεις το ίδιο νερό», ίσως και από άμυνα προς το περιβάλλον. Μια τέτοια άμυνα θεωρούσε ο Μπρέχτ την «καταφυγή στην προστασία της ομάδας».

Ο ΓΚΑΛΥΓΚΑΙ' είναι ένας άπλοϊκός φορτοεκφορτωτής, τύπος ήρεμος και άφελής, εύπιστος έπιφανειακά, αλλά, κατά βάθος, ύπολογιστικός στην εύπιστία του, άλλοτε παρουσιασμένος σαν θύμα κι' άλλοτε σαν έκμεταλλευτής των έκβιαστών του, και πάντα προσαρμοσμένος στην περίστασι. Η πιο έντυπωσιακή σκηνή είναι όταν ο ίδιος θγάζει τον έπικηδέιό του μπροστά στο φερέτρό του που είναι όμως άδειανό, με περιεχόμενο την πρώην ύπόστασή του από την όποια παραιτήθηκε μεταπηδώντας σε μιάν άλλη με άλλο όνομα. Ο Μπρέχτ λέει σχετικά «Μη θεωρείτε θλιβερό το ν' αναγκάζουν ένα άνθρωπο ν' άπαρνηθεί το εγώ του. Γιατί ο Γκαλνγκάι δεν χάνει τίποτε απ' αυτό. Άντίθετα κερδίζει. Και κάθε

άνθρωπος που υιοθετεί την ίδια στάση θγαίνει κερδισμένος. Το τελευταίο αυτό είναι μια «θέσις πεποιθήσεως» για τον Μπρέχτ που εύκολα μεταπηδούσε από την μια άποψη στην άλλη με γνώμονα την σκοπιμότητα. Έτσι, σε πολλά από τα έργα του έκανε μεταλλαγές ιδεολογικές (Τραγουδι του στρατιώτη του κόκκινου στρατού), ενώ άλλα τ' άποκήρυξε (Τύμπανα στη νύχτα) και για μερικά μπλέχθηκε σε δυσάρεστες καταγγελίες και δίκες για λογοκλοπή. (Όπερα της δεκάρας, Ζούγκλα των πόλεων).

Η ΤΕΧΝΙΚΗ του έργου αυτού είναι λιδιάτυπη. Στιγμιότυπική και άπαι. θρωποποιημένη μεταβάλλει τα πρόσωπα σε άνδρεια συμβολοποιημένα και δίνει στα γεγονότα έννοιολογικό περιεχόμενο. Η σκηνοθεσία του Τ. Άλκουλη ήταν άπομακρυσμένη από την άποψη αυτή. Υποτονική στα καίρια σημεία και με παρερμηνεία του συμβολισμού. Πλην από την άρτια χαρακτηρισμένη απόδοση της Πόπης Άλκουλη (που έδωσε και μιάν εξαιρετη μετάφραση του έργου) οι άλλοι έκτελεστές έδειξαν πως έχουν στοιχεία που εξασφαλίζουν μιάν μελλοντική εξέλιξή τους. Όστά σε μερικές σκηνές είχαν πολύ καλή απόδοση από τον Γιάννη Παπαδάτο (Γκαλνγκάι) και την Λύντια Γραβάνη (γυναίκα του), τον Νίκο Παπαδάκη (Βανγκ) και τον Ν. Γαλιάτσο (Φαιαρτσάιλντ) και άλλους σε μικρότερους ρόλους.